

ไม่มีสาระ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺสฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๐

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรมเพราะวันนี้วันมหาปวารณา เขาจะมาปวารณาต่อกันไ้ เวลาปวารณาต่อกันเห็นใหม่ สงฆ์เขาเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เขาจะปวารณาต่อกัน สงฆ์ถ้าแตก เป็นฝักเป็นฝ่ายเห็นใหม่ การปวารณากันๆ แล้วไม่ลงใจกัน ความไม่ลงใจกันเห็นใหม่ เวลา อุโบสถสามัคคี สามัคคีธรรม ความสามัคคีธรรมนะ ในพุทธศาสนาเรื่องฉันทามติจะต้องเห็น พร้อมกันหมดเป็นฉันทามติ เวลาสาธุๆ พร้อมกัน แต่โดยมารยาทสังคมาภยาทโดยธรรมเห็น ใหม่ โดยธรรมผู้ที่ไม่เห็นด้วยก็สาธุไปตามนั้น ไปตามนั้นเพราะอะไร เพราะเราเป็นเสียงข้าง น้อย เป็นผู้ยอมความจำนน นั่นเป็นความเห็นของเขา ความเห็นของเขาเพราะอะไร เพราะมัน เป็นที่วิมานะในหัวใจ ถ้าเป็นที่วิมานะในหัวใจ สิ่งใดที่เห็นว่าชอบในความยึดที่วิมานะอันนั้น ก็ เห็นว่าอันนั้นเป็นความชอบ

แต่ถ้าเป็นความจริงๆ ความจริงไม่ใช่เป็นความชอบ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้าตรัสรู้ธรรมเองโดยชอบ ความชอบธรรมในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือ ความชอบธรรมโดยข้อเท็จจริง ความชอบธรรมคือเหตุและผล ไม่ใช่ความชอบใจ ความชอบ ใจๆ คือว่าเสียงข้างน้อยเป็นความชอบใจของเรา ความชอบใจของเราว่าเป็นความเห็นของเรา ไ้ ความเห็นของเราเพราะวุฒิภาวะของเราแค่นั้นไ้ เป็นบุคคลไร้ราก ไม่มีรากเหง้า ต้นไม้ไร้ ราก ต้นไม้ไร้รากเห็นใหม่ ยืนต้นไว้ไม่ได้หรอกเดี๋ยวก็ล้ม ดูลิ พืชไม่มีรากเห็นใหม่ เวลาใน หลวงท่านทำ หล้าแฝกๆ หล้าแฝกเห็นใหม่ เพราะรากมันลึก รากมันยึดแผ่นดินไว้ดี เขา พยายามไปปลูกตามริมน้ำเพื่อไม่ให้ตลิ่งมันพัง ให้มันเป็นคุณสมบัติเห็นใหม่ หล้าแฝกๆ เวลาเขาปลูก เขาปลูกของเขาเพื่อประโยชน์ของเขา เพราะมันมีราก

คนมีรากมีเหง้านะ มันมาจากความรู้สึกจากภายใน คนที่ไร้ราก คนที่ไร้รากเขาเรียกชยะ สังคม มันเป็นชยะ ดูลิ เวลาความเห็นของเราเห็นใหม่ เขาว่าขั้น ๕ เป็นชยะ ถึงชยะ มันอยู่ใน ถึงชยะๆ เพราะมันไม่เป็นธรรม ถ้าเป็นธรรมมันต้องมีเหตุมีผลของมัน ถ้ามีเหตุมีผลของมัน

เป็นความจริงของมันนะ มันมีอุดมการณ์ คนที่มีอุดมการณ์ มีจุดยืน มีเป้าหมาย เขามีรากมีเหง้าของเขา ถ้าเขามีรากมีเหง้าของเขา ไม่ใช่คนไร้ราก

คนไร้รากนี้เลื่อนลอย เอาแต่อารมณ์ความรู้สึกของตน แล้วความรู้สึกของตนนั้นเทียบเคียงอะไรไม่ได้ แต่ถ้าเป็นคนที่มีรากเหง้ามันเป็นประโยชน์ แม้แต่ดูสิ สิ่งที่เป็นพืชไร่เห็นไหม เขามีรากมีเหง้า อย่างเช่นยางพาราฯ เขาปลูกยางพาราเห็นไหม มันไม่มีรากแก้ว เวลาคลื่นลมแรง น้ำท่วมนี้มันยึดไว้ไม่ได้ ระเนระนาดหมด เวลาลมพายุเกิดขึ้นไปหมดเลย แต่ถ้ามีรากเห็นไหม ดูสิ ต้นไม้ที่มีรากมั่นคงของเขา เจอพายุลมแรงขนาดไหนมันต้านทานอยู่ได้ นั่นเพราะมันมีรากของมัน มันรักษาตัวของมัน มันมีอุดมการณ์ของมัน มันมีจุดยืนของมัน สิ่งที่ได้รับรากเห็นไหมไม่เป็นประโยชน์กับใคร

นี่ถ้าเป็นมนุษย์ละ มนุษย์ เห็นไหม ดูสิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย การสร้างอุดมการณ์อย่างนั้นมา ความสร้างอุดมการณ์อย่างนั้นมา สิ่งที่ดีงามเห็นไหม พวกเราที่ทำงานๆ อยู่ที่นี่ สร้างคุณงามความดีๆ ผู้ที่เห็นภัยในวัฏฏะบวชเป็นพระ บวชเป็นพระขึ้นมาก็อยากจะพ้นจากทุกข์ ถ้าอยากจะพ้นจากทุกข์ สิ่งที่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังเข้าใจไม่ได้ยังไม่เห็นคุณประโยชน์เลย เห็นประโยชน์แต่กิเลสตัดหาความทะยานอยากของตน

ถ้ากิเลสมันท่วมท้น กิเลสมันล้นหัวใจ ดีๆ สูดยอดๆ สูดยอดด้วยกิเลสทั้งนั้น ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน มีแต่ความเห็นของตน แล้วความเห็นของตนมีอำนาจบาตรใหญ่ บาตรใหญ่มาก บาตรของเราใหญ่กว่าลูกบาตรของคนอื่น บาตรคนอื่นเล็กน้อย ถ้าเป็นความคิดความเห็นของคนอื่นเห็นไหม การกระทำของคนอื่นไร้สาระ แต่ถ้าเป็นของเราอำนาจบาตรใหญ่ โอ้โห บาตรมันลูกโตกว่าเขา บรรจุอาหารก็เยอะกว่าเขา ทำความดีก็มากกว่าเขา โอ้ เพราะบาตรใหญ่ นี่มีอำนาจบาตรใหญ่ บาตรใหญ่ด้วยทิวมานะไง

หลวงปู่มั่น หลวงตา ท่านพูดประจำ ถ้าพูดถึงทางธรรมเป็นเศรษฐกิจ เป็นท่านอาจารย์ใหญ่ สูดยอดของความเคารพบูชาของสามโลกธาตุ แต่เวลาหลวงตาท่านอยู่ด้วยท่านเป็นผู้อุปัฏฐากเอง ท่านบอกว่าถ้าเป็นทางโลกๆ คนสิ้นไร้ไม้ตอกเลย ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันเลย ทางโลกๆ นะเศษคน เวลาทางโลก หลวงปู่มั่นนะในสายตา หลวงตาท่านพูดถ้าทางโลกเขามองนะเศษคนเลย เศษคนนี่ไร้สาระเลย ไม่เห็นมีอำนาจบาตรใหญ่ เป็นเศษคนเลย ทำตัวเป็นตัวอย่าง เป็นผู้นำที่ดี เป็นผู้มักน้อยสันโดษ ของสิ่งใดมาให้ลูกศิษย์ก่อน

สงครามโลก ๆ ผ่าผ่านไม่มีเห็นไหม ได้มาให้ลูกศิษย์ทั้งนั้น จนหลวงตาท่านทนไม่ได้นะ แล้วของท่านอาจารย์เอาไหน ไม่เป็นไร หัวหน้าไม่เป็นไร หัวหน้าเดี๋ยวมันหาได้ทั้งนั้น ให้พระเล็กพระน้อยไว้ก่อน นั้น นั้นคนที่มีคุณธรรม ไม่เห็นมีอำนาจบาตรใหญ่ตรงไหนเลย เวลาคุณธรรมในหัวใจเศษฐิธรรม เทศน์ที่ไรลีนกิเลสทั้งนั้น เวลาหลวงปู่มันท่านบอก หลวงตาท่านพูดเห็นไหม หลวงปู่มันท่านเทศน์เลย ลีนสุดแห่งทุกซ์ทุกักถ์เลย แต่มันไม่ถึงใจ ไม่ถึงต้องไขก๊อกใจ ไขก๊อกคือไปถามปัญหาธรรม ถามให้มันผิด ๆ ถูก ๆ นั้นนะ คำว่าผิด ๆ ถูก ๆ ก็ถามเพื่อไปเฉียดธรรมะของท่าน ไปไขก๊อกใจ ไขก๊อกไขหัวใจอันนั้นออกมาไง ถ้าไขหัวใจนั้นออกมา โอ้โฮ เทศน์กัถ์นั้นมันดูดีมี มันแทงใจ มันถึงอกถึงใจ

นี่ไง เวลาคุณธรรมแสดงออกมาเห็นไหม ครูบาอาจารย์ที่ไปอยู่กับหลวงปู่มันก็ยอดคนทั้งนั้น ยอดคนคือคนที่แสวงหาทางออกทั้งนั้น แล้วแสวงหาทางออกก็หาครูบาอาจารย์ที่เลอเลิศทั้งนั้น ถ้าครูบาอาจารย์ที่ไม่มีคุณธรรมจะมาสั่งสอนเราได้อย่างไร ครูบาอาจารย์ที่ไม่มีคุณธรรมสั่งสอนเราไม่ได้ แล้วสั่งสอนเราไม่ได้ คนที่มีคุณธรรม ๆ มันคืออะไรละ คุณธรรมคือธรรมในหัวใจอันนั้นที่มันแสดงออกมา แสดงออกมาด้วยความเสมอภาค แสดงออกมาด้วยความเมตตา แสดงออกมาด้วยความอบอุ่น ไม่ได้แสดงออกมาด้วยอำนาจบาตรใหญ่ จะย่าเขาไปทั่ว จะไปย่าใคร ย่าไม่ได้หรอก หัวใจนั้นมันทุเรศ ไร้สาระ คนไร้สาระ ชยะสังคม ไม่มีประโยชน์

แต่คนที่เป็นคุณงามความดีเห็นไหม เขาสร้างแต่ประโยชน์ของเขา จะอยู่ในหมู่สงฆ์ อยู่ในหมู่คณะ เขาก็ทำตัวของเขาไม่ให้เป็นภาระใคร คำว่าเป็นภาระเขาณะ แม้แต่ข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา ที่ใช้สอยกันอยู่ที่นี่ เวลาใครมาเห็นไหม โอ้โฮ ที่นี้ทำไมมันสะอาด ที่นี้มันสะอาด สะอาดมาจากอะไร สะอาดมาจากข้อวัตร ข้อวัตรคืออะไร นี่กิจของสงฆ์ กิจของสงฆ์ กิจ ๑๐ อย่างของสงฆ์ สงฆ์ผู้ที่ไม่ใช้วัตรร้าง เป็นคนไม่ใช่คนไร้สาระ เป็นคนที่มีสาระ สาระแก่นสาร ที่ลงให้ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ข้อวัตรปฏิบัตินี้เป็นธรรมและวินัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้สั่งสอนไว้ ได้วางไว้ให้ศากยบุตรพุทธชิโนรสเป็นผู้ดำเนินชีวิต ดำเนินตามนั้น ถ้าเราเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราทำด้วยความซื่ออกซื่อใจนะ ถือธรรมมาแล้วเป็นสาธารณสมบัติ สิ่งที่ทำมาแล้ว ข้อวัตรปฏิบัติในวัดเป็นที่สาธารณะ แต่ผู้ที่ได้ใช้สอยคือบริษัท ๔ อุบาสก อุบาสิกา เห็นไหม ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ได้ใช้สอยอย่างนั้น ใครที่ได้มาใช้สอยอย่างนั้น เขาเห็นแล้ว นี่ไง นี่เป็นคุณงามความดีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปริณิพพานไปแล้วสองพันกว่าปี สิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้สั่งสอนไว้ ยังมีผู้ที่กระทำตาม ศากยบุตรบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังทรงธรรมทรงวินัย ยังได้ทำข้อวัตรข้อปฏิบัติสิ่งนี้มา สิ่งนี้มาเพื่ออะไร ทำสิ่งนี้มาเพื่อไปให้กระเทือนกิเลสในใจของตน ในใจกิเลสของตน กิเลสมันซี้เกียจซี้คร้านทั้งนั้น กิเลสนี้มันมีอำนาจบาตรใหญ่ มันครอบงำหัวใจของสัตว์โลก เป็นคนที่ไร้สาระ คนที่ไร้สาระแล้วกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันถือว่ามันมีสาระ สาระในความมีอำนาจบาตรใหญ่ อำนาจอย่างนั้นมันอำนาจของกิเลสตัดหาความทะยานอยากครอบงำหัวใจ

แต่ผู้ที่มีคุณธรรมในหัวใจ เขาหลงใหลองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาหลวงตาทำนบรลธรรม ๆ พุทธ ธรรม สงฆ์ รวมลงอยู่ที่ใจ พุทธ ธรรม สงฆ์ รวมลงที่ใจ ที่ใจนั้นก้มลงกราบด้วยหัวใจ กราบด้วยความระลึกถึง กราบด้วยความนอบน้อม กราบด้วยความอบอุ่น กราบด้วยความมีจุดยืน แล้วทำข้อวัตรอย่างนั้นเพื่อบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

การบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำให้เขาเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ มีราก รากแห่งของพุทธศาสนา รากแห่งของพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มันฝังลงไปในตัวใจนั้น ในตัวใจนั้นมีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สถิตอยู่กลางหัวใจดวงนั้น เขาเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ เป็นศากยบุตร มีความซื่อสัตย์ มันเป็นประโยชน์กับใจของเขา ใจของเขาเป็นที่อบอุ่น เพราะว่าเขามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ อยู่ในหัวใจของเขา เวลาเขาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาหลวงตาทำนบรลเห็นไหม พุทธ ธรรม สงฆ์ รวมลงที่ใจ พุทธ ธรรม สงฆ์ รวมเป็นหนึ่งเดียวในหัวใจ พุทธะสว่างไสวกลางหัวใจนั้น รากแห่งที่ฝังลงในหัวใจนั้นใจ ในวิญญูะ นี้ใจ เวียนวายตายเกิดในวิญญูะ ๆ มีความซื่อสัตย์ มีที่ไปที่ไปทั้งนั้น ไม่ใช่คนไร้ราก

ไร้รากไร้สาระ ไร้สาระไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน แต่อำนาจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปจับผิดคนอื่น ไปจับผิด ๆ ไปจับผิด จับผิดได้ยังไง มีสิทธิอะไร ใครขอหนี้เสียเอ็ง ใครอยู่ในอำนาจของเอ็ง เอ็งมีอำนาจอะไร เอ็งมีอำนาจอะไรเข้ามาบังการพระ ใครมีสิทธิในพระ พระเทวทัตขอปกครองสงฆ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ให้ พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ให้ แม้แต่พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ เรายังไม่ให้ปกครองสงฆ์ ไอ้เทวทัตมีอะไรจะมาขอ เทวทัตมีสิทธิอะไร ไม่มีสิทธิ

แม้แต่สงฆ์ สงฆ์ปกครองสงฆ์ สงฆ์ก็ต้องเป็นสงฆ์เสมอกัน ศีลเสมอกัน ทิฐิเสมอกัน ความเห็นเสมอกัน ความเป็นอยู่เสมอกัน ความคิดความเห็นเห็นไหม นี้สัพพายะ ๔ หมู่คณะ เป็นสัพพายะ ความเป็นสัพพายะมันมีเป้าหมายเหมือนกัน เป้าหมายของเราคือศีล สมาธิ

ปัญญา เป้าหมายของเราคือมรรคผลนิพพาน เป้าหมายของเราคือการฝึกฝนอันนั้น ถ้ามันมีเป้าหมายอันนั้นแล้วมันมีอะไรเป็นสิ่งที่กีดขวาง สิ่งกีดขวางมันมีอะไร

เวลาสังคมปฏิบัติเห็นไหม เข้าขึ้นมาทำภารกิจเสร็จแล้วต่างคนต่างเข้าที่ของตน ต่างคนต่างภavanaของตน เวลาสิ่งที่จะเป็นหน้าที่การงานเขาทำตอนทำข้อวัตร ทำข้อวัตรทำเสร็จแล้วต่างคนต่างเข้าสู่ที่ของตน ต่างคนต่างอยู่ที่ของตน ผู้ที่จะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเขาต้องการความสงบความระงับ เขาไม่ต้องการให้ใครเข้ามาคุยด้วย ใครเข้ามาวุ่นวาย ไม่มีทาง อยู่บ้านตาตจะเดินผ่านร้านของใครต้องขออนุญาต ต้องขออนุญาต เป็นสิทธิ์ เป็นสิทธิ์ของผู้ที่อยู่ที่นี่ ผู้ที่เขาอยู่ในกุฏิได้ในร้านใดบริเวณโดยรอบนั้นเป็นสิทธิ์ของเขา จะเดินผ่านเข้าไปต้องขออนุญาต ไม่มีสิทธิ์เดินผ่านเข้าไป เพราะอะไร เพราะมันเป็นสังคมปฏิบัติ ไม่ใช่สังคมของคนไร้ราก

สังคมที่เห็นแก่ตัว ถืออำนาจบาตรใหญ่ ไม่มีบาตรก็ไปเที่ยวเอาบาตรของคนอื่นมาทุบรวมเป็นบาตรของตัวเอง บาตรของใครก็บาตรของมันเห็นไหม นี่ปัตโต บาตรของเธอเธอ อามะกันเต สังฆาฏิของเธอเธอ ทุกอย่างเป็นสมบัติของส่วนบุคคล ไม่มีใครสามารถไปเอาบาตรของใครมารวมเป็นบาตรของเราได้ ไม่มีสิทธิ์ ความดีของเราก็เป็นความดีของเรา ความดีของเขาก็เป็นความดีของเขา ความดีของใครก็เป็นความดีของคนคนนั้น แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สมบัติของใครก็เป็นสมบัติของคนคนนั้น สติปัญญาของใครก็เป็นสติปัญญาของคนคนนั้น

คนที่ไม่มีสติไม่มีปัญญาเลย เห็นไหม มีแต่ความพาล ความพาลประจำหัวใจ เที่ยวระรานเขาไปทั่ว ระรานเขาไปแล้วได้ประโยชน์อะไร ระรานไปแล้วคิดว่าคนอื่นเขาจะยอมรับหรือ มันเป็นไปได้หรือ กลิ่นของศีลกลิ่นของธรรมมันหอมทวนลม ความดีเท่านั้น ความดีของคน คนยอมรับความดีต่อกัน เห็นไหม คู่อาฆาตต่อกัน แต่คนคนหนึ่งเขาทำแต่คุณงามความดี ๆ คู่อาฆาตนั้นยังยอมจำนนกับคุณงามความดีอันนั้นเลย ถึงจะอาฆาตมาดร้ายเขา แต่เขาก็ทำคุณงามความดีเพื่อคุณงามความดีของเขา เราจะยอมจำนนกับความดีของเขาจะยอมรับว่าคุณงามความดีของเขา ไม่ใช่ยอมรับเพราะโทษของเขา ไม่ใช่ยอมรับเพราะอำนาจบาตรใหญ่ที่เขาจะครอบงำ เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้หรือ

ทุกคนหัวใจเหมือนกัน ใจของคนเหมือนกัน ปรารถนาความสุขเกลียดความทุกข์เหมือนกัน ปรารถนาความจริงเกลียดไอ้พวกมารยาสาโถยเหมือนกัน ปรารถนาคุณธรรมเกลียดกิเลสตัดหาความทะยานอยาก เกลียดการปลิ้นปล้อนหลอกลวงของสัตว์โลก เกลียดทั้งนั้น ไม่มีใครหรอกที่ยอมจำนนกับความพาลชน ไม่มีใครยอมจำนนหรือ เขาจะยอมจำนน

กับคุณงามความดี แม้แต่เด็กน้อยทำคุณงามความดี ผู้ใหญ่ยังให้รางวัล ผู้ใหญ่ยังเคารพนอบนอบ

ความดีเท่านั้นมันถึงชนะ ชนะเห็นไหม ชนะความเลวร้ายทั้งหมด ธรรมะย่อมชนะทั้งปวงทั้งหมด ธรรมะย่อมชนะหมด สัจธรรมความจริงชนะหมด ความจอมปลอมชนะไม่ได้ หน้าไหว้หลังหลอกไม่ได้หรอก อยู่ไม่ได้ เวลามันพิสูจน์ทั้งนั้น มันเป็นไปไม่ได้ ไม่มีหรอก อธรรมครองโลกไม่มี ไม่มี ธรรมะเท่านั้นครองโลก แต่ก็ไม่ครองด้วย โลกเป็นเรื่องของโลก เขาจะครองคุณธรรมในใจของตน เห็นไหม ถ้ามันจะครองคุณธรรมในใจของตน ศีล สมาธิ ปัญญา ศีลก็คือศีล ศีลคือความปกติ

ไอ้ความปลิ้นปล้อนคนพุดรู้ คนพุดมันรู้ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เราโกหกเรารู้ เราไม่ได้ทำบอกว่าทำ เราก็อู้ เราทำมาทั้งกับมือเลย ทำแล้วเขายังแอบไว้เลยเห็นไหม ในหลวงสอนไว้ ปิดทองหลังพระๆ ดูลิ เวลาหลวงตาท่านเดินจงกรมภาวนา ไม่ให้ใครเห็น บอกเสียความซล้งเดินจงกรมใครเห็นไม่ได้ สี่ทุ่มเข้านอนแล้ว ท่านถึงลงเดินทางจงกรม ความดีที่ครูบาอาจารย์ทำท่านแอบทำข้างหลังนะ ปิดทองหลังพระทั้งนั้น ไอ้พวกปิดทองหลังพระมีโอกาสเป็นคนดี มีโอกาสจะพ้นจากกิเลส ไอ้ไม่ได้ทำอะไรเลย เทียวไปฉกฉวยของเขา เทียวสำมะเลเทเมา อวดอ้างไปทั่ว ไม่มีประโยชน์หรอก เพราะอะไร เพราะโกหกครั้งที่สองคนเขาก็รู้แล้ว โกหกครั้งแรกใครก็เออ พระเป็นผู้ทรงศีล แล้วเป็นพระป่าด้วย แล้วเป็นพระปฏิบัติด้วย แล้วอยู่สำนักปฏิบัติด้วย เขาคงไม่โกหก เขาคงพูดความจริง แต่พอฟังเข้าไปครั้งที่หนึ่ง พอครั้งที่สองอ้าว.. เอ๊ะ นี่พระโกหกนี้ ถ้าพระโกหกมันก็จบแล้ว มันไม่มีหรอกที่ความโกหกแล้วโกหกเล่าคนจะเชื่อ ไม่มีหรอก

สิ่งที่เขาเชื่อที่แรกเพราะอะไร เพราะว่าเห็นผู้ที่มีคุณธรรมนะเขาให้เกียรติ พระนี้ความเสมอภาคคือความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาคกันโดยคน ไม่ดูถูกเหยียดหยามคนอื่น ไม่ดูถูกพระอื่นว่าพระนั้นเลวทราม แต่พฤติกรรมความประพฤติมันบานออกมา ไอ้ความประพฤติมันปะทุออกมา เหมือนเชื้อโรคที่มันกระจายออกมา ใครเขารู้ใครเห็นเขาก็รังเกียจทั้งนั้น เพราะรังเกียจอย่างนี้จะไปโทษใคร โอ้ว นี่ลำเอียง พระเหมือนกันดูไม่เหมือนกัน พระเหมือนกันทำไมปกครองไม่เหมือนกัน พระเหมือนกันทำไมดูแลไม่เหมือนกัน

พระเหมือนกันแต่พฤติกรรมไม่เหมือนกัน กิเลสต้นหาความทะยานอยากในใจไม่เหมือนกัน กิเลสหยาบ กิเลสหนา กิเลสหยาบละเอียดไม่เหมือนกัน พระที่เขามีคุณงามความดีของเขา เขามีความละเอียด คนที่มีความละเอียดเห็นไหม เวลาครูบาอาจารย์ท่านปกครองดูแล

ไอ้คนที่มีความละเอียด เขาพยายาม ท่านพยายามจนเจือเพราะว่าเขาไม่เอา เขาจะหลบจะหลีก ไอ้พวกหน้าด้าน ไม่ให้มัน ๆ ยังเข้าไปปลกไปลักเลย ไม่ให้มัน ๆ ยังเที่ยวไปลักขโมยเขาเลย ไอ้พวกนั้นไม่ต้องไปให้มัน นี่ไง นี่เราบอกลำเอียงเพราะรัก ลำเอียง ลำเอียง โอ้ย ให้แต่คนนั้น คนนี้ไม่ให้ คนนั้นเขาไม่มีอะไรเลย เวลาไม่มีอะไร ไม่มีอะไรเลย

เวลาครูบาอาจารย์ เราอยู่กับครูบาอาจารย์มาเยอะ แจกอาหารท่านลุกขึ้นดูเลย อาหารในบาตรใครมีมากมีน้อย อาหารลำเอียงไม่ลำเอียง แล้วเราแบ่งกัน มีความเสมอภาค ความเสมอภาคนี้ ครูบาอาจารย์ท่านเป็นธรรม เป็นธรรมก็คือเป็นธรรม ถ้าไม่เป็นธรรมนั้น เออ ไม่เป็นธรรม แต่ถ้ามันเป็นธรรมแล้วเราไปอยู่กับความเป็นธรรม ความเป็นธรรม กิเลสมันจะย้อนกลับความเป็นธรรมนั้น แต่กิเลสของเราเองไปอยู่กับความเป็นธรรมนั้นแล้วแอบอ้าง

ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมท่านปล่อยอิสระ ปล่อยอิสระให้มันมีโอกาสได้ค้นคว้าหากิเลสของตน เราไปบังคับไปคอยดูแลอยู่เหมือนกับเด็ก เด็กเราช่วยมันตลอดเลยเด็กมันจะโตขึ้นมาไม่ได้ เด็กต้องให้มันฝึกหัด เด็กต้องให้มันรู้จักผิดพลาด เด็กต้องให้มันหัดการกระทำ เด็กถ้ามันหัดกระทำมันจะเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมาได้

จิต จิตถ้ามันจะฝึกหัดภาวนาเข้ามา มันต้องมีสติปัญญาของมัน มันต้องรู้ถูกรู้ผิด เริ่มต้นการประพฤติปฏิบัติต้องรู้จักผิดชอบชั่วดี ผิดก็คือผิด ถูกก็คือถูก ชั่วก็คือชั่ว ดีก็คือดี ถ้ามันจะเริ่มปฏิบัติมันต้องรู้จักผิดชอบชั่วดี อะไรชั่วไม่ควรทำ อะไรดีต้องพยายามชวนชวยทำให้มากขึ้น สิ่งที่เป็นความดีนั้นมันจะเข้ามา นี่ไง ธรรมะย่อมชนะซึ่งรสทั้งปวง ธรรมะมันต้องชนะความดี มันต้องชนะทุก ๆ อย่าง แล้วชนะใคร ก็ชนะกิเลสของตน ถ้าชนะกิเลสของตนก็ความดีอันนั้นต้องมีการกระทำ การกระทำความดีอันนั้นขึ้นมาให้มันมีมากขึ้น คุณงามความดีอันนั้นให้มากขึ้น ถ้าสร้างสมขึ้นมา ๆ เป็นความดีของตน

แต่ไอ้กิเลสทัศนหาความทะยานอยากในใจของตนมันทำความดีไม่ได้ เพราะสันดานมันชั่ว สันดานมันชั่วมันจะทำแต่ความชั่ว ความชั่วเป็นความพอใจของมัน แต่ความดีมันเกียดคร้าน ความดีมันดูถูกเหยียดหยาม แล้วมันก็ยังไปเพ่งโทษหมู่คณะไง ลำเอียง ๆ ลำเอียงตรงไหน ของเสมอภาคกัน บิณฑบาตเหมือนกัน

หลวงตาท่านสอนประจำนะ กินข้าวหม้อเดียวกัน ๆ เรากินข้าวหม้อเดียวกันนะ คนที่กินข้าวหม้อเดียวกัน ในหม้อที่หุงข้าวนั้นมันมีข้าวเม็ดไหนหรือข้าวตรงไหนที่มันดีกว่าข้าวเม็ดอื่นในหม้อนั้น ข้าวในหม้อนั้นก็อยู่ในหม้อนั้น มันสุกขึ้นมาก็ข้าวในหม้อนั้น แล้วเรามาตักแบ่งกัน โดยความเสมอภาค มันลำเอียงตรงไหน

เราบิณฑบาตด้วยกัน ของที่เราได้มา นั่งในศาลาเดียวกัน แล้วมีครูบาอาจารย์องค์ไหนที่ ท่านไปก็ ท่านไปยังไง ไฉนนั้นแสดงว่าหัวหน้าไม่เป็นธรรม แล้วที่ไหนมันมี ๆ มีแต่คนหนี ไม่มีใครอยู่ด้วยหรอก มีแต่คนหนี แล้วสิ่งใดถ้าเขาเป็นธรรมอยู่แล้ว เราไปทำให้มันไม่เป็นธรรมเอง เราไปกีดไปขวาง ไอ้เข้ขวางคลอง ทัพพีขวางหม้อ หม้อเขาเขาแกงของเขา เขาจะคนไว้เพื่อ แจกให้เสมอภาค ไอ้ทัพพีมันไปขวางเลย ตรงนี้ของฉัน ไอ้ข้าง ๆ นี่เป็นของคนอื่น เอาตรงฉัน ตรงนี้เนื้อเยอะ ตรงนี้ของดี ๆ

มันเป็นไปไม่ได้หรอก นั่นเป็นความคิด เป็นความคิด เป็นความจริงตนการ คิดว่าอยาก ได้ คิดว่ามันจะได้สมความปรารถนา แต่มันไม่สมความปรารถนาหรอก เพราะอะไร รสของ ธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง รสของธรรม รสของศีล รสของสมาธิ รสของปัญญา มันมีรสชาติ มากกว่าแกงเนื้อนั้น แกงเนื้อนั้นลิ้นรับรส ถูกต้องชั่วดี ความดีความถูกต้องชอบธรรมนั้นคือ ธรรม สัจธรรมเห็นไหม เราไม่ได้กินอะไรเลย แต่เราทำคุณงามความดีของเรา เราก็อิมใจของ เรา เราสร้างแต่คุณงามความดีขึ้นมา นี่ไง รสของธรรมไง รสของความถูกต้องชอบธรรม รส ของคุณงามความดีมันเหนือกว่ารสทั้งปวง ถึงจะไม่ได้กินไปกับเขา แต่มันก็ยังมีรสชาติที่เหนือเขา

ไอ้พวกที่เป็นคนพาลมันก้วนมาหมดเลย อยู่ในบาตรของมัน แล้วมันก็กินจนท้องแตก ตายเลย แล้วมันก็ว่ามันมีความสุขมาก ความสุขมาก แต่มันตายไปแล้วมันยังไม่รู้ว่ามันตายไป แล้วนะ ตายจากคุณงามความดี ตายจากศีล ตายจากธรรม ตายจากความถูกต้องชอบธรรม เพื่อไปหาความเลวทรามด้วยความคิดของตน แล้วมันว่าสิ่งนั้นเป็นความดี ๆ

แต่ครูบาอาจารย์ของเราเห็นไหม ฉันทแต่ข้าวเปล่า ๆ บิณฑบาตมาเห็นไหม ข้าวกับเกลือ บิณฑบาตมาได้สิ่งใดก็ได้ตามสิ่งนั้น ฉันทแล้วตัวปลิว นั่งสมาธิจิตใจอิมเอิบ จิตใจพอใจ พอใจ เพราะอะไร เพราะเราเลือกอย่างนี้ เราเลือกอย่างนี้ เราไม่ได้โทษชาวบ้าน เราไม่โทษใครทั้งสิ้น ถ้าเราอยากได้ของดี ๆ เราก็ไปอยู่ในเทศบาลหนึ่ง เทศบาลสอง ในเมือง ในเทศบาล ไอ้โห บิณฑบาตนี้ล้นเหลือเลย เลือกเอาเลยจะฉันทอาหารประเภทใด ฉันทเสร็จแล้วก็กลายเป็นหมูเลย แล้วชาวบ้านเขาก็มาขุนหมูไว้ให้เยอะ ๆ เลย แล้วก็ว่าศาสนามันจะเจริญไฉน

แต่ครูบาอาจารย์ของเราท่านเข้าป่าเข้าเขาไป ข้าวกับเกลือ ข้าวกับพริก ฉันทแล้วเดิน จงกรมตัวปลิวเลย เห็นไหม ท่านมีคุณธรรมของท่าน นั่นไง รสของธรรม ๆ แต่ไอ้ที่ว่านั้นของ ฉันท นี่ของฉันท แล้วก็เที่ยวไปฉ้อฉล ต้องการให้เป็นของฉันท ไปกว้านเอาเป็นของฉันท ไอ้ทัพพีนั่น ก็ไปขูด ๆ มา มากองไว้ข้าง ๆ ทัพพี ทัพพีก็ไม่ได้กิน แกงนั้นมันก็น่า

นี่ก็เหมือนกัน ความดีเป็นความดีของเขา ใครเดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนา ใครมีโอกาส
 อยากกระทำนะ สาธุ ให้กระทำ ไม่กีดไม่ขวางใครทั้งสิ้น เปิดช่องทางให้คนอื่นได้มีการกระทำ
 ทั้งสิ้น แล้วส่งเสริมทั้งสิ้น ส่งเสริมเห็นใหม่ ส่งเสริมเหมือนครูบาอาจารย์ท่านเขายังพัฒนาขึ้น
 มาไง ถ้าใจมันพัฒนาขึ้นมาเห็นใหม่ มันมีรากมีเหง้าของมัน ศากยบุตรพุทธชินโรส เราเป็น
 บุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเป็นบุตรของศากยะ เราเป็นธรรมทายาท ถ้าเรา
 จะเป็นธรรมทายาท เราทำขึ้นมาให้เป็นธรรม ไม่ใช่เปรตทายาท ทายาทของเปรต ทายาทของ
 เปรตของผีทำตามผีตามเปรต เปรตมันทำนะ แต่ห่มผ้าเหลืองนะ ห่มผ้าเหลืองแล้วฉันเป็นพระ
 ลูกศิษย์กรรมฐานนะ โอ้ ลูกศิษย์ครูบาอาจารย์ด้วย มีชื่อเสียง มันคิดของมันไป นั่นนะอยากได้
 อยากดี ไม่ได้

ทำความดีทิ้งเหวแล้วจะได้นะ ปิดทองหลังพระๆ ครูบาอาจารย์ของเราที่เป็นคุณงาม
 ความดี ท่านพยายามทำความดีของท่าน ทำความดีของท่านเพื่อประโยชน์กับท่านเห็นใหม่
 เพราะมันมีรากมีเหง้า ศากยบุตรนะ พุทธชินโรส ธรรมทายาทๆ ถ้ามันเป็นธรรมขึ้นมาแล้วมัน
 เป็นที่ไหน มันเป็นที่หัวใจ พอหัวใจเป็นธรรมขึ้นมาแล้วนะ อยู่ที่ไหนก็อยู่ได้ แล้วมีความสุข
 มาก เห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ท่านอยากอยู่คนเดียวจริงๆ นะ แต่อยู่คนเดียวแล้วศาสนาไปยังไง
 มันมีแต่เปรต มีเปรตสอนเปรตอยู่นั่นนะ

ถ้ามีครูบาอาจารย์ หนึ่ง ท่านต้องเป็นหลักก่อน คำว่าเป็นหลักนะ ครูบาอาจารย์ท่าน
 เป็นหลักแล้วมันตรวจสอบได้ ตรวจสอบได้ด้วยมรรคด้วยผลนั่นนะ ศีลสมาธิปัญญาเห็นใหม่
 สิ่งที่ได้ ครูบาอาจารย์ที่มีปัญญาจะรู้ได้ต่อเมื่อแสดงธรรม ศีลจะรู้ได้ตอนอยู่ด้วยกันนี้แหละ
 อยู่ด้วยกันนี้รู้หมด ใครดีใครชั่ว ใครขี้เกียจ ใครขี้คร้าน ใครขยันหมั่นเพียร ใครมีจิตใจ
 สงเคราะห์หมู่คณะ ใครมีจิตใจทำลายหมู่คณะ ใครมีจิตใจเป็นไอ้เข้ขวางคลอง ใครมีจิตใจเป็น
 ทัฬพิชขวางหม้อ ใครเป็นคนทำชั่ว รู้หมดละ เพราะ เพราะของมันอยู่ด้วยกัน

ของอยู่ด้วยกันนะ ในครอบครัวเดียวกัน พี่น้องอยู่ด้วยกันมันก็จะรู้นิสัยใจคอกัน พี่น้อง
 เห็นใหม่ พ่อแม่รู้ดีที่สุด พ่อแม่เป็นคนทีคลอดออกมา พ่อแม่เป็นคนเลี้ยงดูมา จะรู้เลยลูกคนนี้
 ฉลาด ลูกคนนี้เลวทราม ลูกคนนี้ไม่เอาไหน แล้วก็หวังเป็นโยแต่ไอ้ลูกคนเลวทรามนั่นนะ
 เพราะมันเอาตัวไม่รอด ไอ้คนที่ดีที่งามนะ ยังไงมันก็เอาตัวรอด แล้วพอเอาตัวรอดแล้วยังจะมา
 คิดว่า เห็นใหม่ พ่อแม่รักกันไม่เสมอกัน มันไม่เสมอกันที่พฤติกรรม มันไม่เสมอกันเพราะ
 กรรมในใจอันนั้น กรรมในใจอันนั้นมันชั้วกว่าเขา มันทำร้ายเขาตลอด มันเอาตัวไม่รอดหรอก
 แต่ถ้ามันเป็นคนดีนะ มันจะเอาตัวของมันรอดได้ พ่อแม่ก็วางใจได้

นี่ก็เหมือนกัน เวลาอยู่ด้วยกัน ๆ มันรู้ได้ ใจมันบอดนั้นนะ มันบอกว่ามันเก่ง มันบอกความลับไม่มีในโลก มันบอกความลับปิดป้องได้ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกความลับไม่มีในโลก แม้แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ แม้แต่เป็นความจริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านพูดตลอด ไม่มีกำมือในเราๆ คำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำทนายให้พวกเราพิสูจน์นะ

แล้วพวกเราที่มาบวชเป็นพระๆ เป็นศากยบุตรพุทธชินโรส เห็นไหม เราบวชมา เราบวชมาด้วยธรรมวินัย บวชมาเป็นความสมมติใจ เครื่องแบบถูกต้องตามกฎหมายใจ แต่ไม่มีคุณธรรมในหัวใจใจ ถ้ามีคุณธรรมในหัวใจเห็นไหม บวชมาแล้วต้องประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ให้มีศีล ให้มีสมาธิ ให้มีปัญญาขึ้นมา ปัญญาเห็นไหม บวชใจๆ ใจมันจะบวชด้วยมรรคด้วยผล ถ้าบวชด้วยมรรคด้วยผลขึ้นมา โอ้โฮ มันจะกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเห็นคุณค่าของคุณธรรมในใจ เห็นคุณค่าของความถูกต้องชอบธรรม เห็นคุณค่าความดีอันนี้ แล้วคุณงามความดีอันนี้ใครๆ ก็ปรารถนา เทวดาอินทร์พรหมก็ปรารถนา สัตว์ก็ปรารถนา

สัตว์เห็นพระ สัตว์ที่เห็นผ้าเหลือง มันคิดว่าเพศนี้เป็นเพศที่ไม่ทำลายมันเห็นไหม สัตว์มันยังว่าเลยนะ ว่าพระนี่เป็นที่วางใจได้ นี่ไง ถ้าเราบวชมาแล้ว แล้วเราพิจารณาของเรา แล้วมีคุณธรรมขึ้นมาในหัวใจ ถ้าหัวใจมันเป็นธรรมๆ ขึ้นมา คุณธรรมอันนั้น ความสุขอันนั้น สัจธรรมอันนั้น ศาสนาอันนั้น พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระธรรมๆ พระธรรมที่มันเกิดขึ้นในหัวใจมันไม่ใช่กิเลส ตีฆามา เล่าเรียนมา จดจำมา แล้วก็เอาแงเอามุมเที่ยวไปทำลายเขา ไปเหยียบย่ำเขา ทำไปทำไม เขาต้องทำลายกิเลสสิ ใจที่จะไปพูด ใจที่จะไปเบียดเบียนเขา ใจที่จะถ่มถ่ม หยุตมันให้ได้ เบรกมันให้ได้ ดับมันให้ได้ ในหัวใจดวงนี้ ในหัวใจดวงนี้ดับมันให้ได้

ถ้าดับไม่ได้พุทโธๆ เห็นไหม สัมมาสมาธิ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แล้วความสงบสุขที่เกิดขึ้นจากจิต มันจะได้เห็นคุณค่าของศาสนาใจ มันจะได้เห็นคุณค่าของความเป็นจริงใจ มันไม่ใช่ที่เราบวชมาเป็นพิธี บวชมาเป็นพิธีเห็นไหม บวชมาโดยถูกต้องตามกฎหมาย ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นไหม ธรรมวินัยเป็นธรรมวินัยในพุทธศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วมาเผยแพร่ในประเทศไทย ประเทศไทยก็ออกกฎหมายมารองรับ เห็นไหม บวชมาแล้วถูกต้องตามกฎหมาย ถูกต้องตามกฎหมาย ถูกต้องตามศีลธรรม บวชโดยสมมติใจ บวชโดยศาสนทายาท พยายามจะสร้างพระสร้างเนรขึ้นมาให้เป็นผู้ค้ำจุนศาสนา แล้วใครที่ประพฤติปฏิบัติได้ความจริงขึ้นมา เขาก็มีคุณธรรมในใจของเขา

ถ้าคุณธรรมในใจของเขาขึ้นมาเห็นไหม หนึ่ง เขามีความสุขก่อน เขาดับกิเลสในใจของเขาได้ก่อน พอเขาดับกิเลสในใจของเขาได้แล้วเขาจะเป็นอาจารย์ เป็นผู้ที่จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง จากคุณธรรมในใจดวงนั้น วิธีการใด วิธีการที่ล้มลุกคลุกคลานกว่าจิตสงบได้ มันทุกข์ มันยากขนาดไหน วิธีการที่มันทำได้ วิธีการทำได้นะ

ไอ้เราศึกษามาเรียนมาเก้าประโยคสิบประโยค รู้หมด แต่ทำไม่ได้ สมาธิสักตัวไม่รู้จัก หลอก ยิ่งภาวนามยปัญญาไม่เคยเห็น แต่ถ้าปัญญาจดจำ ปัญญาการศึกษาเก่งมาก พูดปากเปี้ยกปากแฉะ แล้วถ้ามันมีพาลชนเข้าไปบวกด้วยนะ ไอ้โห พ่อออกจารย์ พ่อออกจารย์ เรียนจนเป็นมหาที่ต๋องสีกไป อยู่ทางอีสานเขาเรียกพ่อออกจารย์ พ่อออกจารย์คือพ่อออกที่เป็นอาจารย์ ไอ้โห แดกฉาน

หลวงตาท่านธุดงค์ไปๆ หมู่บ้านหนึ่ง เวลาท่านอดอาหารมาเห็นไหม พ่ออดอาหารมา พ่อออกจารย์เขามาใส่บาตรก็ตั้งประเด็นขึ้นมาเลย พระพุทธเจ้าห้ามไม่ให้อดอาหารไม่ใช่หรือ ทำไมท่านถึงอดอาหาร หลวงตาท่านรู้ทันไง พ่อออกจารย์ไง พ่อออกจารย์นะ บอกไอ้ที่แดกอยู่ทุกวัน สะแตกอยู่นี่วันหนึ่งสิบมือๆ สำเร็จเมื่อไร ไอ้ที่อดอาหารมันจะทุกข์ยากแค่ไหน นี่ไง ไอ้ที่ว่ากินวันละสิบมือๆ พ่อออกจารย์ๆ สะแตกวันก็รอบ เจียบเลยนะ เพราะอะไร เพราะเรียนมาด้วยกัน มหาๆ ด้วยกัน พ่อออกจารย์ๆ เห็นพระอดอาหารเที่ยวมาแหยมที่มมาดำใจ หลวงตาเลยสวนกลับเลย นี่สะแตกวันก็รอบ ได้อะไรบ้าง เจียบกริบเลย นี่ไง ศึกษาไง ศึกษาความรู้มากๆ มีความรู้มากๆ แล้วก็อ้างธรรมะไปเที่ยวเบียดเบียนเขา ไปเที่ยวทิ่มแทงเขา แต่ไม่รู้จักดับกิเลสในใจของตน ไอ้ทัพพิชวางหม้อ คนไร้ราก ไม่มีอำนาจวาสนา

คนที่มีอำนาจวาสนามีรากเหง้า มีรากเหง้าเห็นไหม ต้นไม้ยังยืนมีรากแก้ว จะลมพัดขนาดไหนไม่โยกไม่โคลน จะมีหลักยึดของตน เวลาจะมาบวชเป็นพระ เวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สิ่งใดชั่วก็ปล่อยให้มันผ่านไป สิ่งชั่วมันมีอยู่เต็มโลก โลกมันโลกของเปรตของผี มันมีของมันโดยธรรมชาติของมันอยู่แล้ว เราก็อยู่กับเปรตกับผีเหมือนกัน แต่เรามาบวชเป็นพระเราก็พยายามจะฝึกหัดของเรา ถ้าเราฝึกหัดของเราเพราะไม่มีรากไม่มีเหง้ามันทุกข์มันยากไม่ถูกใจสักอย่าง ฉันท้าวกก็ไม่ถูกใจ ฉันท้าวกก็ไม่ได้ตั้งใจ อะไรก็ไม่ถูกใจทั้งนั้นเลย บวชมาแหยมมันทุกข์ ไม่ได้อะไรสนใจสักอย่าง ตีมน้ำก็ติดคอ นั้นเวลาไอ้พวกเปรตพวกผี

ครูบาอาจารย์ของเราเห็นไหม น้ำ ต้องเดินเป็นกิโล ตัดไม้กระบอกไปใส่มา กว่าจะขึ้นเขา เอาขึ้นมาเอามาไว้ใช้จ่ายวันพรุ่งนี้ น้ำท่าจะมีไม่มีไม่สำคัญ สำคัญภาวนาดีอย่างเดียวอาหารจะมีไม่มีช่างมัน อดก็วันก็ไม่เป็นไร นี่เขาทำกันมาอย่างนั้น เขาถึงมีคุณธรรมในหัวใจ

ไม่ใช่มาบวชตอนนี่ แล้วมาอยู่สำนักที่ว่าอ้วนพี อยู่ที่อุดมสมบูรณ์ ยังไม่ถูกใจอะ อะไรบ้างที่มันขาดแคลน ไม่เห็นมีอะไรมันขาดแคลน จะล้มตายอยู่แล้วนะ ยังไม่ถูกใจ ยังไม่พอใจสักอย่าง เออ มันจะเอาที่มันถูกใจ อันนั้นไม่ใช่พระ ไอนั้นเขาอยู่คอนโดกันนั้น ไม่ใช่พระหรอก มีเครื่องอำนวยความสะดวกเต็มไปหมด

นี่บวชเป็นพระมาแล้วเห็นไหม ชี้ทุกชี้ยาก เวลาหลวงปู่มันเห็นไหม ถ้าพูดถึงเศรษฐกิจธรรมๆ เทวดาอินทร์พรหมมาฟังเทศน์ แต่ความเป็นอยู่นะนี่คนไร้แก่นสาร คนไม่เคยมีความสุขในทางโลกเลย เวลาท่านพูดถึงการผจญภัยของท่าน ท่านพูดด้วยเป็นคติธรรมนะ คติธรรม คนที่มีประสบการณ์จะพูดสิ่งใดก็แล้วแต่ให้ลูกศิษย์ลูกหามีหลักเกณฑ์ ท่านพูดไว้ว่า ประสบการณ์ที่มันจะได้มา ท่านผ่านมาอย่างนี้ๆ ท่านพูดเพื่อให้เป็นหลักเกณฑ์ ให้ลูกศิษย์ลูกหาได้เป็นหลัก เวลาหลวงตาท่านฟังนะ ท่าน... ไม่ใช่เรื่องของท่าน ท่านต้องนั่งเอาหันหน้าเข้าข้างฝาแล้วร้องไห้ ทุกข์แทนท่าน ท่านไม่ได้ทุกข์เลย ไ้อันคนฟังทุกข์แทน เวลาทุกข์แทน

แต่สุดท้ายแล้วนั่นก็เป็นคติธรรม คติธรรมว่าท่านเคยประสบการณ์อย่างนั้น ท่านเคยทุกข์ยากอย่างนั้น ท่านพูดเป็นประสบการณ์ เพราะท่านพ้นทุกข์มาแล้ว ท่านไม่มาเรียกร้องอะไร ท่านไม่ได้พูดให้ไปลงหนังสือแล้วว่ามันขาดแคลนอย่างนี้ แล้วโยมจำไว้นะ เวลาพระมาอย่าให้ขาดแคลนอย่างนี้นะ ต้องอดทน ต้องพยายามขุ่นให้เป็นหมูเลยนะ เพราะอะไร เพราะหลวงปู่มันท่านเคยทุกข์ยากมานะ ถ้าอย่างนี้ๆ ครูบาอาจารย์ทุกข์ยากมานะ ถ้าต่อไปนะ เวลาพระมา อย่าให้ทุกข์ยากอย่างนี้นะ เตรียมไว้เลยนะ เอาเซเว่นมาเปิดไว้ข้างๆ เลยนะ คอยดูแลให้สะดวกที่สุดเลย เพื่อจะได้บุญเยอะๆ เลย

เขาไม่ได้พูดอย่างนั้น มันหมดยุคหมดสมัยแล้วแหละไอ้พระที่จะปฏิบัติอย่างนั้น มันต้องเข้มข้น ต้องมีหลักหัวใจ ไม่ใช่ไอ้ทัพพีขวางหม้อ ไม่ใช่คนที่ไร้สาระ ไม่มีรากเหง้า ไม่มีสิ่งใดเป็นจุดยืนในใจ ไร้สาระ คนไร้สาระไม่เป็นสาระ อยู่ทางโลกก็ไม่มีสาระ มาบวชเป็นพระก็ไม่มีสาระ จะเป็นสิ่งใดก็ไม่มีสาระ ไม่เป็นประโยชน์ สิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์อยู่ที่ไหนไม่เป็นประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้น สิ่งที่เป็นประโยชน์อยู่ที่ไหนก็เป็นประโยชน์ อยู่ในป่าในเขา เขายังไปชวนชวายนมา

งานพระราชทานเพลิงศพ เวลาเขาจะเอาไม้จันทน์มาแกะเป็นโลง มาแกะเป็นเครื่องประดับ เขาต้องเข้าไปในป่าไปสำรวจ ไปสำรวจแล้วนะเขาต้องไปทำพิธีของเขา แล้วเขาต้องไปตัด ทำพิธีตัด ตัดเสร็จแล้วเขาต้องชักลากออกมา ชักออกมาทำพิธีของเขาแล้วก็ชักลากไปเพื่อตัดเพื่อเลื่อยเป็นแผ่น เสร็จแล้วเอาไปแกะ แกะทำเป็นประโยชน์ ดูลิ ของดี ไม้จันทน์

ไม้หอม เขาหาของเขา เขาชวนขวยไปเที่ยวแสวงหาในป่าในเขา ได้แล้วต้องก็ตัน ๆ แล้วเลือก ต้นที่เป็นประโยชน์ เลือกต้นที่เป็นประโยชน์แล้ว แล้วตัดมาแล้วเอามาทำเป็นประโยชน์ ประโยชน์ทั้งนั้น ถ้าสิ่งที่มีเป็นประโยชน์ สิ่งที่ไม่ใช่ประโยชน์ ไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย คนไร้ สาระ ไร้ราก รากเหง้าไม่มี ไม่มีสิ่งใดคงที่ ไม่มีสิ่งใดเป็นจุดยืน

คนเรานะ สิ่งใดความถูกต้องชอบธรรมมันต้องรู้ ความเป็นคนรู้ดีรู้ชั่ว ถ้าไม่รู้ดีรู้ชั่วมัน เป็นพาลชน แล้วพาลชนเป็นสิ่งที่ไร้สาระ เป็นความทุกข์ของบัณฑิต อยู่กับคนพาล คนพาลมัน เทียวทิ่มเที่ยวตำเขาตลอด ทุกข์มาก บัณฑิตอยู่ด้วยกัน คนอยู่กับคนพาทนนะ แต่คนไปอยู่กับ ความดี ใ้พวกพาลชน มันเที่ยวชนเขา แล้วเป็นความทุกข์ของบัณฑิต บัณฑิตนี้ทุกข์มากนะ

ไม่มีทุกข์สิ่งใดเท่ากับอยู่ใกล้คนพาล ไม่มีทุกข์สิ่งใดของบัณฑิตที่อยู่กับคนพาล คนพาล มันให้แต่ความทุกข์กับคนอื่น ตัวมันเองมันว่ามันบาตรใหญ่ นะ มีอำนาจบาตรใหญ่ ใหญ่มาก มีอำนาจมาก ได้สร้างสมบุญมาเยอะ वासานี้ โ้อหุย แพรพราวเขียว จะทำอะไรก็ประสบ ความสำเร็จไปหมด คิดได้ทั้งนั้นเลย แต่ แต่ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน มันหลอกตัวเองทั้งนั้น หลอกตัวเองให้ทุกข์ให้ยาก แล้วพยายามจะไปให้คนอื่นทุกข์ยากกับเราอีกนะ

คนอื่นเขามาด้วยความสัจจะ เขามีสัจจะ เขาไม่หลอก ด้วยเกิดความเป็นมนุษย์ มนุษย์ เกิดมามีปากมีท้อง สิ่งมีชีวิตก็มีปัจจัยเครื่องอาศัย ถ้ามีเครื่องอาศัยๆ แล้วเห็นไหม ด้วยมีศีล มีศีลก็ฉันมือเดียว อดนอนผ่อนอาหาร อดนอนผ่อนอาหารเพื่อจะค้นคว้า เพื่อจะทำความจริง ของตนขึ้นมา ถ้าความจริงของตนขึ้นมา เวลามันเป็นความจริงขึ้นมา มีศีล มีสมาธิ มีปัญญา ขึ้นมา แล้วฝึกหัดบริหารจัดการให้ได้ พอจัดการให้ได้มันก็เกิดเป็นมรรค

ดวงใจดวงไหนมีมรรคขึ้นมาเห็นไหม มันก็เหมือนธุรกิจใดก็ได้แล้วแต่ บริษัทใดก็ได้แล้วแต่ ธุรกิจของเขาเจริญรุ่งเรืองขึ้นไป ธุรกิจของเขาก็เจริญออกงาม ดวงใจดวงใดมีมรรคมีผล ดวงใจ มีมรรคมีศีล มีสมาธิ มีปัญญา เขาฝึกหัดของเขา เขาทำของเขา ดวงใจดวงนั้นจะแวววาว ดวงใจดวงนั้นจะมีความสุข ดวงใจดวงนั้นจะมีค่า รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง รสชาติในสาม โลกธาตุนี้ไม่มีคุณค่าสิ่งใดเท่ากับรสของศีล รสของสมาธิ รสของปัญญา ที่จิตมันมีคุณค่าที่จะ ทำได้ขึ้นมา

เห็นไหม เพราะสิ่งที่มีคุณค่าๆ มันอยู่ที่ไหน เห็นไหม ใจดวงนั้นๆ ใจมันอยู่ที่ไหน ใจ ปฏิสนธิจิตๆ รากเหง้าของมันใจ แล้ววัฒนธรรม พันธุกรรมของจิต จิตที่สร้างมาดี จิตที่มี อำนาจวาสนาเห็นไหม เขาทำของเขา เขาสะสมของเขา เขาทำคุณงามความดีของเขา คุณงาม

ความดีมันอยู่ในหัวใจของเขาที่แวววาว มีคุณค่า คนมีรากเหง้า คนมีความจริงในหัวใจ ความจริงในหัวใจนั้นเป็นพุทธะ พุทธะในใจดวงนั้น พุทธะที่เราแสวงหา ที่เรามาบวชเป็นพระ

วันนี้วันออกพรรษา ทั้งพรรษาเลยทำอะไรกันมา พรรษาหนึ่งเห็นไหม เกิดดับผ่านไป แล้ว ออกพรรษาแล้วเดี๋ยวก็พลัดพรากจากกันแล้ว พลัดพรากจากกันไปแล้วจะมีโอกาสได้พบหน้ากันอีกหรือไม่ นั่นเป็นเรื่องของอนาคต เอวัง